

Մ աշտոցի Ա րձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (17-րդ տարի)

Այս թիւով.....

Մարտ 2017 (ԻԴ տարի թիւ 7)

Մարտ ամսուան բացատրական տօնացոյց Էջ 2-10

- Ս. Թէոդորոս զօրավար
- Ա. Բուն Բարեկենդան
- Բ. Արտաքսման
- Գ. Անառակին
- Դ. Տնտեսին
- Միջինք
- Ե. Դատաւորին
- Ս. Յովհաննէս Օձնեցի
- Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի
- Ս. Գրիգոր Տաթեւացի
- Տաթեւի Վանք, Ճոպանուղի
- Մեծ Պահքի 7 Կիրակիները

Կիրակնօրեան եւ Մեծ Պահքը Էջ 11

Քառասուն մանկունք Էջ 11

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Էջ 12-15

Լուրեր՝ Կիրակնօրեայէն Էջ 16

Պ... Պահք

Խաչքարի Հեղինակ՝ Ժողովրդական Վարպետ,
Ռուբեն Նալբանդյան

Ամսուան Համարը

«Երբ ծով կը պահէք, տրտումերես մի՛ ըլլաք կեղծաւորներուն նման, որոնք իրենց երեսը կը կախեն, որպէսզի մարդոց ցոյց տան թէ ծով կը պահեն: Վստահ եղէք, միայն ատիկա է անոնց վարձատրութիւնը: Ընդհակառակը, երբ դուն ծով կը պահես, օձէ՛ գլուխդ եւ լուա՛ երեսդ, որպէսզի մարդիկ չտեսնեն թէ ծով կը պահես, այլ՝ միայն Հայրը, որ անտեսանելի է. եւ Հայրդ, որ կը տեսնէ կատարածդ, քեզ պիտի վարձատրէ յայտնապէս»:

Մատթէոս 6.16-18

Հաւատք

Կրօն

Եկեղեցի

Լեզու

Մշակոյթ

Մարտ ամսուան բացատրական տօնացոյց

Շրթ. 4	Ս. Թեոդորոս Չօրավար
Կիր. 5	Մեծ Պահքի Բ. Կիրակի՝ ԱՐՏԱՔՍՄԱՆ
Կիր. 12	Մեծ Պահքի Գ. Կիրակի՝ ԱՆԱՌԱԿԻՆ
Շրթ. 18	Ս. Յովհաննէս Երուսաղէմցի, Ս. Յովհաննէս Օձնեցի, Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի, Ս. Գրիգոր Տաթևացի
Կիր. 19	Մեծ Պահքի Դ. Կիրակի՝ ՏՆՏԵՍԻՆ
Դշ. 22	ՄԻԶԻՆՔ
Շրթ. 25	Սուրբ Քառասուն Մանկունք
Կիր. 26	Մեծ Պահքի Ե. Կիրակի՝ ԴԱՏԱԻՈՐԻՆ

Պահք՝ 3, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29

Սուրբ Թեոդորոս Չօրավարը համաքրիստոնէական սուրբ է, որուն յիշատակութիւնը Հայ եկեղեցին կը տօնէ Մեծ պահքի առաջին շաբաթ օրը:

Ըստ վարքագիրներու ծնունդով Ամասիա քաղաքի Մարու գիւղէն էր՝ քրիստոնէայ բարեպաշտ ծնողներու զաւակ:

4-րդ դարու սկիզբէն Դիոկղետիանոսի հալածանքներու ժամանակ, ապացուցելու համար կուռքերու հնարովի և կեղծ ըլլալը, գիշերով կրակի կը մատնէ հեթանոսական Ռեա չաստուածուհիի մեհեանը: Այս արարքին համար բանտ կը նետուի և մեծագոյն չարչարանքներէն յետոյ 306թ. կը նահատակուի՝ այրուելով կրակի վրայ:

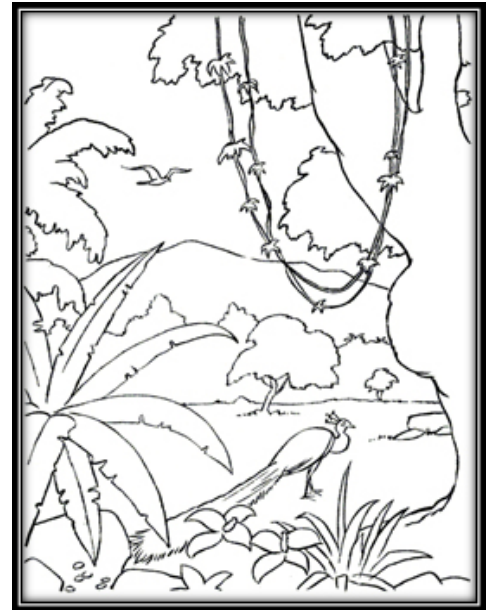
Սուրբ Թեոդորոս Չօրավարը յայտնի է նաեւ որպէս «վիշապասպան», որ քաջութեամբ ու հաւատքով յաղթած է հսկայ վիշապի: Օտար եկեղեցիներուն մէջ յայտնի է նաև «Դիոն» անուամբ, որ յունարէն կը նշանակէ «նորեկ» զինուոր:

Կիլիկեան Հայաստանի Հռոմկլայի գաւառի Խալֆեթի աւանին մէջ կը գտնուէր Ս. Թեոդորոս եկեղեցին որուն մասին յիշատակութիւն կայ 1464 թուականի ձեռագիր յիշատակարանի մը մէջ:

Ն. Կիրակի Քուն Քարեկենդան

Եղես

Աստուած սրեղծեց երկինքն ու երկիրը, ան սրեղծեց ծառերն ու ձաղկկները եւ աշխարհի բոլոր կենդանիները, ան սրեղծեց նաեւ Ադամն ու Եւան որոնք ուրախ կ'ապրէին դրախտի մէջ:

Ք. Կիրակի Արտախնաման

Ադամի եւ Եւայի Արտաքսուումը

Ադամ եւ Եւա դրախտին մէջ ուրախ կ'ապրէին, Աստուած իրենց ամէն բան արօժնամ էր, բացի իմաստութեան ծառի պտուղէն: Չար սատանան օձի կերպարանով մօտեցաւ ու խաբեց Եւային ու Ադամին եւ անոնք կերան արգիլուած ծառի պտուղէն: Աստուած երբ իմացաւ շար բարկացաւ եւ Ադամին ու Եւային արտախնաց (դուրս դրաւ) դրախտէն:

Գ. Կիրակի Անառակին

Կորստութեան Ոգիւտը

Քովիւ մը 100 ոչխարներ ունէր, անոնցմէ մէկը կորսուեցաւ:

Քովիւը ձգեց իր 99 ոչխարները արօտավայրին մէջ եւ գնաց փնտրելու կորուած ոչխարը եւ երբ գտաւ ուրախութեամբ իր ուսերուն վրայ դրաւ ոչխարը եւ վերադարձաւ միւսներուն մօտ:

Գ. Կիրակի Անառակին

Կորստուած դրասը

Կին մը փասը արծաթ դահեկան ունէր: Անոնցմէ մէկը կորսնցուց, լոյսը վառեց եւ փունը ուշադրութեամբ ավելց, մինչեւ որ դահեկանը գտնէ:

Երբ գտաւ կորսուած դրամը կանչեց իր բարեկամուհիները ու դրացիները եւ ուրախացաւ անոնց հետ:

Անառակ որդին

Մարդ մը երկու վաւակ ունէր: Կրտսերը հօրը ըսաւ. «հայր, խուսրացուած չէ՞դին ծիինկած բաժինը հիմա՝ փուր ինձի»: Եւ հայրը իր վաւակներուն միզել բաժնեց իր ունեցածը: Քանի մը օր ետք, կրտսեր վաւակը առաւ իր ամբողջ հարստութիւնը եւ հեռու երկիր մը գնաց: Բոն անառակ կեանք մը ապրելով՝ վաւանց հարստութիւնը եւ սպառեց իր ամբողջ ունեցածը:

Պատահեցաւ որ այդ երկրին մէջ մեծ սով մը փրկեց, երբ արդէն ինք սկսած էր աղքատանալ: Պաւրի գնաց այդ երկրի խաղաղացիներէն մէկուն խոյժառայ եղաւ, եւ անիկա իր ագարակը ղրկեց Վինչ՝ խոյ արածելու համար: Նոյնիսկ պատրաստ էր խոյերուն կերած աւելցածէն իր փորը լեցնելու, սակայն ոչ ոք կու փար իրեն: Երբ անդրադարձաւ իր վիճակին, ուլեց վերադառնալ իր հօրը խոյ:

Մականին փունէն բաւական հեռու էր, երբ հայրը փեսաւ Վինչ ու գթաց, վաւելով դիմաւորեց Վայն, Վիվին փաթթուեցաւ եւ համբուրեց: Պրդին հօրը ըսաւ. «հայր, մեղանչեցի Աստուծոյ եւ չեպի դէմ. այլեւս արժանի չեմ խու որդիդ կոչուելու»: Բայրը իր ծառաներուն հրամայեց. «անմիզապէս բերէ՛ք լաւագոյն պատմութեանը եւ հագցուցէ՛ք իրեն. մատանի անցուցէ՛ք իր մափին եւ կօշիկ փունէ՛ք իրեն: Ըբերէ՛ք պարարտ հորթը, մորթեցէ՛ք, ուրենէ՛ք եւ ուրախանան՛ք: Պրովհետեւ իմ այս վաւակս մեռած էր՝ ողբնցաւ, կորսուած էր՝ գտնուեցաւ»: Եւ սկսան խրախեանքի:

Դ. Կիրակի՝ Մնտեսին Եւրոպայի տնտեսը

Մեծահարուստ մարդ մը կար, որ իր սրահուստներուն վրայ տնտես մը ունէր: Երբ տնտեսին մասին մարդիկ ամբաստանութիւն ըրին՝ ըսելով թէ իր տնտեսը հարստութիւնը կը վարեն, մեծահարուստը կանչեց Վինչ եւ ըսաւ. «Ինչ են խո մասիդ այս ըստածները: Բեւի յանձնուած բոլոր սրահուստներու հաշիւը փութ: Այլեւս իմ տնտեսս չես կրնար ըլլալ»:

Մնտեսը ինչնիրեն խորհեցաւ. «Ինչ կրնամ ընել. Ահա փէրս Վինչ տնտեսութեան պաշտօնէն կը վրկէ: Բանուորութիւն չեմ կրնար ընել, մուրալու կ'ամչնամ: Մակայն գիտեմ թէ ինչ պէտք է ընեմ, որ երբ փէրս Վինչ տնտեսութեան պաշտօնէն հեռացնէ, մարդիկ ընդունին Վինչ իրենց փութերէն ներս»: Ապա մէկ առ մէկ կանչեց իր տնտեսը պարտապանները եւ առագինին հարցուց. «Որքան պարտք ունիս փութդ»:

Անիկա պարտախանեց. «Երկու հարիւր թիթղ ճէթ»: Մնտեսը ըսաւ. «Ահաւասիկ պարտամուրհակդ նստէ եւ անմիզապէս գրէ՝ հարիւր»: Յետոյ հարցուց միւսին. «Դուն որքան պարտք ունիս»: Անիկա պարտախանեց. «Չորս հարիւր յիսուն պարկ ցորեն»: Մնտեսը ըսաւ. «Ահաւասիկ պարտամուրհակդ նստէ եւ գրէ՝ երեք հարիւր յիսուն»: Մէրը ասիկա լսելով՝ գովեց անիրաւ տնտեսը իր հնարամտութեան համար:

Որովհետեւ այս աշխարհի մարդիկը իրարու հանդէպ իրենց վարմունքին մէջ աւելի եւարակ են խան լոյսի որդիները: Եւ ես կ'ըսեմ ճեպի.- Աշխարհիկ հարստութիւնը գործածեցէ՛ք այնպէս՝ որ Աստուծոյ բարեկամութիւնը շահի՛ք, որպէս Վինչ երբ այս աշխարհէն ելլէ՛ք, ճեպ յաւիտենական յարկերու մէջ ընդունին:

Միզինք

Սուրբ 40 մանկանց փոսին նախորդող Չորեքշաբթի օրը Միզինք է, որովհետեւ կը հանդիպի Մեծ Պահի՛ի կէսին: Այս օրը երկարատեւ պահի՛ի շրջանին կէսը նուաճած ըլլալու աւելումն է ու խնդրութեան առիթ կը նկատուի: Սեղանները կը սարճուին պահի՛ի յարուկ ուրելիքներով:

Ինչ աւանդութիւն էր որ Միզինքի օրը փութերէն ներս պարտաւարուէր բաղարգ կոչուած հաց մը որուն մէջ կը պահուէր մանր երկաթեայ դրամ մը: Երբ փութի կ'ունենար ընտանեկան հաւաքոյթ, հացը մաս առ մաս կը բաժնուէր եւ բոլորին ուշադրութիւնը կը կեդրոնանար գրեւելու համար փարուան այն բախտաւոր անձը որուն հացի բաժնին մէջէն պիտի ելլէր երկաթեայ դրամը:

Պ. Կիրակի Մոնպետին

ԱՊՔԱՄ ՊԱԶԱՐՈՍ

Մեծահարուստ մարդ մը կար, որ բեհեզ էւ ծիրանի հագուստներ կը հագնէր էւ ամէն օր փառաւոր խնեոյժ կ'ընէր: Պապարոս անունով աղճափ մըն ալ կար, անոր դրան առգէւ կը նստէր էւ կը յուսար իր փորը լեցնել մեծահարուստին սեղանի ատելցութիւններով: Պապարոս վերջերով ծածկուած էր, էւ շուներ կու գային իր վերջերը կը լվէին: Աղճափը մեռաւ էւ հրեշտակները պինժ փարին Աբրահամի մօտ: Մեծահարուստն ալ մեռաւ էւ թաղուեցաւ: Մինչ մեծահարուստը

Պժովստի մէջ կը փանզուէր, աչքերը բարձրացուց էւ հեռուն Աբրահամը տեսաւ, ինչպէս նաեւ Պապարոսը՝ անոր խով: Մեծահարուստը աղաղակեց. «Բայր Աբրահամ, ողորմէ ինձի էւ ղրկէ Պապարոսը, որ մտին ծայրը զուրին թաթխէ էւ զովացնէ լեզուս, որովհետեւ այս կրակին մէջ ծարաւէն կը փառապիմ»: Աբրահամ ըսաւ անոր. «Պրդեակ, յիշէ թէ ինչպէս դուն խու կեանքիդ ընթացքին ամէն օր բարիժ վայելեցիր, մինչ Պապարոս չարչարուեցաւ: Բիմա անիկա հոս կը հանգստանայ, մինչ դուն հոն կը փառապիս: Գիտցիր նաեւ, որ մեծ անդունդ մը կայ մեր էւ ճեր միզէ: Եթէ ուզես այստեղէն ճեր մօտ անցնիլ՝ չեն կրնար, էւ ոչ ալ մէկը հոնկէ մեր մօտ կրնայ գալ»: Մեծահարուստը ըսաւ. «Ա՛յաղաչեմ, հայր, Պապարոսը ղրկէ իմ հօրս փունը, ուր հինգ եղբայրներ ունիմ, թող վանոնժ նախապգուշացնէ՝ որպէսպի անոնժ ալ փանզանժի այս վայրը չգան»: Աբրահամ ըսաւ անոր. «Անոնժ Մովսէսի Օրէնքն ու մարգարէները ունին. թող անոնց պարուիրանները լսեն էւ գործադրեն»: Մեծահարուստը ըսաւ. «Անիկա բաւական չէ, հայր Աբրահամ. Քայց եթէ մեռելներէն մէկը յարութիւն առնէ էւ երթայ իրենց՝ պիտի ապաշխարեն»: Աբրահամ պատասխանեց. «Եթէ Մովսէսի Օրէնքին էւ մարգարէներուն մտիկ չեն ըներ, մեռելներէն յարութիւն առնող մըն ալ պիտի չկարենայ համուել պիրենժ»:»

Ե. Կիրակի Պատարհին

ԱՅՄՐ ԿԻՆՐ ԵՒ ՊԱՄԱԻՐՈՐ

Քաղաքի մը մէջ դատարար մը կար, որ ո՛չ Աստուծո՛ւն կը վախճար եւ ոչ ալ մարդոցմէ կ'անշնար: Նոյն քաղաքին մէջ այրի կին մըն ալ կար, որ անոր կը դիմէր եւ կը խնդրէր. «Իրաւունքս պաշտպանէ՛ Բակառակորդէս»:

Պատարարը երկար ժամանակ մերժեց դատը տեսնել, սակայն ի վերջոյ ըսաւ ինքնիրեն. «Թէեւ Աստուծո՛ւն չեմ վախճար եւ մարդոցմէ չեմ անշնար, բայց քանի այս այրին նեղութիւն կու տայ ինձի, իր դատը տեսնեմ, որպէսպի մինչեւ վերջ խոյս գալով վիս չանհանգստացնէ»:

ՎԱՐԻՍԵՅԻՆ ԵՒ ՄԱՔՍԱԻՐՈՐ

Երկու հոգի տաճար գացին աղօթելու. մէկը՝ Վարիսեցի, միւսը՝ մաքսաւոր: Վարիսեցին մէկ կողմ կեցած, ինքնիրեն կ'աղօթէր. «Աստուած իմ, շնորհակալ եմ քեզմէ՛ որ ուրիշ մարդոց նման՝ յափշտակող, անիրաւ, շնացող չեմ, կամ այս մաքսաւորին պէս ալ չեմ: Այլ՝ շաբաթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ եւ ամբողջ եկամուտիս տասանորդը տաճարին կու տամ»: Իսկ մաքսաւորը հեռուն կեցած, աչքերը առանց վեր բարձրացնելու՝ կուրծքը կը ծեծէր եւ կ'ըսէր. «Աստուած, ներէ՛ մեղաւորիս մեղքերը»:

- Կ'ըսեմ քեզի,- ելրակացուց Յիսուս,- մաքսաւորն է որ արդարացած փուն գնաց, եւ ոչ թէ Վարիսեցին, որովհետեւ ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խոնարհի, եւ ով իր անձը խոնարհեցնէ՝ պիտի բարձրանայ:

Յովհաննէս Երուսաղէմացի (Պլուզ)

Հայաստանեայց եկեղեցին Մեծ Պահքի 4-րդ Կիրակին, Տնտեսի Կիրակին, նախորդող շաբաթ օրը կը յիշատակէ Յովհաննէս Երուսաղէմացիի եւ երեք կրօնա-ազգային դէմքերու տօնը: Ահա կը ներկայացնենք անոնցմէ իւրաքանչիւրին մասին հակիրճ կենսագրական մը:

Ս. Յովհաննէս Օձնեցի

Հայոց կաթողիկոս 717-728 թուականներուն եւ ծանօթ շարականագիր: Իր հեռատես եւ իւելացի կարողութիւններով, յաջողած է արաբական խալիֆայութեան տիրապետութեան ժամանակ ամրապնդել հայ եկեղեցւոյ դիրքը եւ զերծ պահել զայն զանազան տուրքերէ եւ հարկերէ: 718-ին կազմակերպած է եպիսկոպոսական ժողով, Դուինի մէջ, ուր մշակուած են եկեղեցական 37 օրէնքներ: Ան նշանաւոր է նաեւ աղանդներու դէմ իր մղած պայքարով:

Հոչակաւոր է իր փիլիսոփայական գիտելիքներով, որոնց շնորհիւ փորձած է ամրապնդել հայ եկեղեցին:

Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի

Ծնած է Սիւնեաց Ծղուկ գաւառի Վաղադն գիւղին մէջ, 1315-ին: Աշակերտած է Գլաձորի համալսարանին մէջ Տիրատուր վարդապետին, որու մահէն ետք փոխադրուած է Որոտանի վանքը, հոն ստանալով Որոտնեցի մականունը: Ան ծանօթ է իբր մեծ աստուածաբան, իմաստասէր, մատենագիր եւ ուսուցչապետ: Հիմնած է Տաթևի համալսարանը եւ Ապրակունիսի բարձրորակ վանական դպրոցը, որոնք դարձած են աստուածաբանական եւ փիլիսոփայական կարեւորագոյն կեդրոններ: Պայքար մղած է հայաստանեայց եկեղեցւոյ լատինացման շարժումին դէմ:

Ան իր ժառանգ թողած աշխատութիւններուն մէջ արծարծած է հայ եկեղեցւոյ արարչութեան, եկեղեցաբանութեան, հրեշտակաբանութեան խնդիրներ եւ մանաւանդ մարդկային հոգիի մասին խորհրդածութիւններ:

Ս. Գրիգոր Տաթևացի

Յովհաննէս Որոտնեցիի նշանաւոր աշակերտներէն, աստուածաբան, փիլիսոփայ եւ մանկավարժ: Իր ժամանակակիցներուն կողմէ անուանուած է «Եռամեծ վարդապետ», «վարժապետ հայոցն»: Իր կարեւորագոյն գործերէն է «Գիրք հարցմանց»-ը որ աստուածաբանութեան գործնական գիրք մըն է: Ունի նաեւ քարոզներու հաւաքածոյ հատոր մը:

Սուրբ Գրիգոր Տաթևացի ծնած է 1346-ին Վայոց Ձոր: Ան Յովհաննէս Որոտնեցիի հոչակաւոր աշակերտներէն մէկը ըլլալով՝ անոր պէս վարպետ էր լատիններէն լեզուի եւ յունական իմաստասիրութեան մէջ:

Թէեւ Գրիգոր Տաթևացի իր կեանքի մեծ բաժինը անցուցած է Տաթևի վանքէն ներս, ան այցելած է նաեւ բազմաթիւ այլ վանքեր որոնցմէ իւրաքանչիւրին մէջ արժանացած է իր աշակերտներուն յարգանքին, համարումին եւ հիացումին: Իր հանճարին շնորհիւ յաջողած է իր այցելած իւրաքանչիւր վանքէ ներս բազմացնել աշակերտներու ու հետեւորդներու թիւը:

Հաւատքի մեծ պաշտպան, մտաւորական ու հոգեւոր առաջնորդ Գրիգոր Տաթևացի հայ ժողովուրդին կողմէ կոչուած է յաճախ «երկրորդ Գրիգոր Լուսաւորիչ»:

Տաթևի Վանք

Հայաստանի հանրապետության հարավային ծայրը կը գտնուի Մինիքի մարզը որմէ ներս կառուցուած է մարզի պատմաճարտարապետական ամենէն նշանաւոր շինութիւնը՝ Տաթևի վանքը:

Կ'ըսուի թէ ՏԱԹԵՒ բառը «Տա Թեւ» է «Թող Աստուած թեւ տա ձեզի» իմաստով, որ այդ օրերու հաւատացեալ ժողովուրդին աղօթքն էր շինողներուն, որոնք այդ դժուարին օրերուն եւ դժուարին տեղ վանք կ'ուզէին կառուցել:

Տաթևի վանքը հիմնուած է 9-րդ դարուն եւ անոր ամենէն հին շինութիւնը եղած է 895 թուականին կառուցուած Սուրբ Պօղոս-Պետրոս եկեղեցին: Եկեղեցոյ պատերը ծածկուած եղած են հարուստ որճասնկարներով որոնցմէ այժմ քիչ բան պահպանուած է: Սուրբ Պօղոս-Պետրոս եկեղեցին դէպի հարաւ կառուցուած է Սուրբ Գրիգոր Եկեղեցին 1295-ին որուն ենթադրեալ ճարտարապետն է Մոմիկը:

Կը պատմուի թէ Տաթևի վանք այցելողները իրենց ուշադրութիւնը կը դարձնեն վանքի բակէն ներս, 10-րդ դարու սկիզբէն մեզի հասած հետաքրքրական յուշարձանի մը վրայ որ կը կոչուի «ճօճուող յուշասիւն» կամ «գաւազան»: Այս յուշասիւնը վանքի միակ կառոյցն է որ իր 8 մեթր հասակով հանդերձ անխաթար մնացած է շրջանի բազմաթիւ երկրաշարժներէն:

14-րդ եւ 15-րդ դարերուն, Տաթևի վանքը հայկական մշակոյթի եւ լուսաւորութեան ճանչցուած կեդրոններէն մէկը եղած է ուր գործած են Տաթևի համալսարանը, մատենադարանը եւ մանրանկարչութեան դպրոցը: Տաթևի համալսարանէն ներս աշխատած են յայտնի գիտնականներ եւ աստուածաբաններ՝ ինչպէս Յովհաննէս Որոտնեցի եւ Գրիգոր Տաթևացի:

Տաթևի Ճոպանուղի Հոկտեմբեր 2010-ին Աշխարհի երկարագոյն ճոպանուղին, 5.7 քմ երկարութեամբ, միացուց Տաթևի վանքը Հալիձոր գիւղին:

Ճոպանուղին կը շարժի ժամական 37 քմ արագութեամբ եւ 11 վայրկեանէն Հալիձորէն Տաթևի վանք կը հասնի:

Ճոպանուղիէն վար դիտուած

Ճոպանուղին

Մեծ Պահքը ունի **7 Կիրակիներ**, որոնք յատուկ եւ իմաստալից անուններ ունին.

Ա. Բուն Բարեկենդան

Մեծ Պահքին նախորդող Կիրակին է. բարեկենդան կը նշանակէ բարի կեանք՝ աշխարհիկ իմաստով ուրախութիւն, խրախճանք, իսկ կրօնական իմաստով՝ երանելի կեանք, ինչպէս Ադամը կ'ապրէր դրախտին մէջ արտաքսուելէն առաջ:

Բ. Արտաքսման

Ադամն ու Եւան իրենց անհնազանդութեան պատճառաւ երկար չմնացին դրախտին մէջ եւ արտաքսուեցան հոնկէ: Մեզի՝ մեղաւորներուս համար Քրիստոս ապաշխարութեամբ ցոյց տուաւ փրկութեան ճամբան, եւ դրախտին արժանանալու յոյսը:

Գ. Անառակին

Այս Կիրակին կը կրէ տուեալ օրուան ճաշու աւետարանի հատուածին անունը: Մեծ Պահքի ընթացքին մեր ուղեւորութիւնը կը նմանի Անառակ Որդիին ապաշխարութեան յաջորդող դէպի իր հօր տունը վերադարձին: Այս առակը կը կարդանք Ղուկասի Աւետարանին 15.11-32 ին մէջ:

Դ. Տնտեսին

Անառակի Կիրակիին կը յաջորդէ Տնտեսի Կիրակին որ իր անունը կը ստանայ դարձեալ Յիսուսի խօսած առակներէն մէկէն: Այս առակը կը կարդանք Ղուկասի Աւետարանին 16.1-13 ին մէջ: Միջինքը տեղի կ'ունենայ այս Կիրակիին յաջորդող Չորեքշաբթին:

Ե. Դատաւորին

Դարձեալ Յիսուսի առակներէն մէկէն կը ստանայ իր անունը, որ դատաւորի մը եւ յարատեւող այրիի մը առակն է, գոր կրնանք կարդալ Ղուկաս 18.1-8 ի մէջ:

Զ. Գալստեան Այս կիրակի օրուան առակը Քրիստոսի աշխարհ գալուն խորհուրդը կը բացատրէ: Այդ օրուան աւետարանական ընթերցումին վերջին համարը՝ Մատթէոս 23.39 Քրիստոսի Գալստեան կ'ակնարկէ:

Է. Ծաղկազարդ Այսպէս կը կոչուի Քրիստոսի փառաւոր մուտքը Երուսաղէմ, իր խաչելութիւնն ու յարութիւնը կանխող Մէկշաբթի օրը: Այդ օր մանուկները եկեղեցի կ'երթան զարդարուած մուներով ու կը մասնակցին թափօրին:

Կիրակնօրեան եւ Մեծ Պահօր

փետրուար 26-ին Կիրակնօրեայ Պարոյքը փոճեց վարդանանջ եւ Քուն բարեկենդան: Այս փարուան Մեծ Պահօրի մեր առաջարկած աշակերտական ծոմապահութիւնը հետեւեալն է.

փետրուար 27- Մարտ 5	Chips
Մարտ 6 - 12	Քեռատեսիլ, համակարգիչ, պաստառով այլ խաղեր
Մարտ 13-19	Մուրմ (Շոֆուլա)
Մարտ 20-26	Կապային խմիչֆներ
Մարտ 27- Ապրիլ 2	Շաֆար
Ապրիլ 3 - 9	Ծամոն
Ապրիլ 10-15	Քակիթ

Այս փարուան պահօր ընթացօրին սորվելիքները հետեւեալներն են.

ՄԱՆԱԿԱՊԱՐԱՄԱՆՔ եւ ՆԱԽԱԿՊԱՐԱՄԱՆՔ Ա. Ք. սորվիլ խաչակնօրէ, Միջրունական Աղօթօր եւ «Քաւարով խոստովանիմ»էն 3 համարներ:

ՆԱԽԱԿՊԱՐԱՄԱՆՔ Գ. Պ. Ե. եւ Զ. Գոց սորվիլ «Քաւարով խոստովանիմ»ի առաջին 18 համարները:

ԵՐԿՐՈՊԱՆԱԿԱՆ Գոց սորվիլ Ա. Կորնթացիս 13-րդ գլուխը, Նոր Կրակարանի Գիրքերու շարքը, եւ «Քաւարով խոստովանիմ»ը:

Այս Մեծ Պահօրի ընթացօրին յիշենօր նաեւ կարօտեալները եւ մեր ունեցածէն անոնց ալ բաժին հանենօր:

Սվազի Ասեղնագործ

Սեբաստիոյ մէջ նահապարկուած 40 վինուորներ (Քառասուն մանկունօր)

4-րդ դարու սկիզբը նահապարկուած Քրիստոսի 40 վկաները փոօր Քայօրի փարբեր Քաղաօներէն էին եւ Սեբաստիոյ կայսերական գունդին վինուորական ծառայութեան մէջ էին: Երբ Լիկիանոս կայսեր հրամանով Կեսարիայի դուէս Լիւսիասը հարցաօնութիւն կը կազմակերպէ՝ բանակին մէջի Քրիստոնեայ վինուորներ յայտնաբերելու նպարակով, անոնցմէ 40-ը, հաւարարիմ իրենց հաւարօրին, անվեհեր պարասխաններով դարաւորներուն վայրոյթ կը պարեառեն եւ կը բանարկուին: Ձմեռնային ցուրտ գիշեր մը վիրենօր կը ներեն Սեբաստիոյ մօտակայ լիճը: 40-էն միայն մէկը չի կրնար փանզանօներուն դիմանալ: Պուրս ելլելով սառած զուրէն, ան կը փորՅէ փրկութիւն գտնել լիճափին կառուցուած փան մէջ, սակայն այդպէս կնօելով մահկանացուն, կը սրկուի թէ երկրային և թէ երկնային կեանօրէն: Ըրսադէմին միւս բոլոր նահապարկները կ'երեւին լոյսէ պսակներով վարդարուած:

Պահապան վինուորներէն մէկը, փեննելով այդ, կը լեցուի Քրիստոսի հաւարօրով և ներուելով լիճը, պսակակից կը դառնայ անոնց: Աստուածային հրաշքով Յմեռնային սառնամանիօր դիմակալած վկաները առաւօտեան կը նահապարկուին : Անոնց նշխարները կ'ամփոփուին Սեբաստիոյ մէջ, ուր հետագային կը կառուցուի «Քառասուն մանկունօր» 40 գմբեթանի փաեարը, որ կանգուն մնացած է մինչեւ Լէնկթիմուրի արշաւանօր:

40 մանկանց (վինուորներու) պարմութիւնը կը յորդորէ կեանօրի բոլոր դժուարութիւններուն մէջ հաւարարիմ մնալ Քրիստոսի հաւարօրին, յաղթահարել դիւրահաե գայթակղութիւնները՝ երկնային պսակին արժանանալու համար: Այս փարի անոնց յիշարակը կը փօնենօր Մարտ 25-ին:

Պրն է եիշդ պաբասխանը
Մանկապարտէլի անկիւն

Յիսուսի յաղթական մուտքը Երուսաղէմ:

Այս տարի Ծաղկապարտը Ապրիլ --ին է:

Ամբողջացուր ըստ Յովհաննէսի Աւետարանին 12.12-15

աւանակին, թագաւորդ, Սուրբ, էջ, թագաւորը, Ովսաննա՛, արմաւենիի, Յիսուս, Ջարկի, բաւժնութիւն

Յագորդ օրը, ժողովուրդի մեծ ----- մը, որ ----- րօնին առիթով Երուսաղէմ եկած էր, երբ լսեց թէ ----- Երուսաղէմ կու գայ, ----- եիւղեր առաւ եւ Յիսուսը դիմաւորելու ելաւ, բարձրաճայն աղաղակելով. «-----, օրհնեալ ըլլայ ան՝ որ կու գայ Միւրոզ անունով, Իսրայէլի -----»:

Յիսուս -- մը գրնելով՝ նստաւ անոր վրայ, ինչպէս որ ----- գիրքերուն մէջ գրուած է.-

«Մի՛ վախնար, ո՛վ Երուսաղէմ, Աիոնի՛ աղգիկ. ահա ----- Քեզի կու գայ իշու մը ----- վրայ նստած:

Պրն է Էիշդ պատասխանը
 Նախակրթարան Ա., Բ. և Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Պրն Է Էիշդ այս տարի կը փոճենք Մարտ 25-ին:

- ա. Ա. Ղեւոնդեանց խաճաններուն
- բ. Ա. Աբգար թագաւորին
- գ. Ա. Վահան Գողթնացիին
- դ. Սուրբ Քառասուն Մանուկներուն

2.- Այս տարի Էրբ կը փոճենք Անառակի Կիրակին:

- ա. փետրուար 6
- բ. փետրուար 26
- գ. Մարտ 3
- դ. Մարտ 12

3.- Այս տարի Էրբ է Միգինժը:

- ա. Մարտ 6
- բ. Մարտ 22
- գ. փետրուար 16
- դ. փետրուար 19

4.- Այս տարի Էրբ է Ծաղկավարդը:

- ա. Ապրիլ 1
- բ. Մարտ 1
- գ. Ապրիլ 9
- դ. Մարտ 19

5.- Ա. Գրիգոր Մաթեւոսի ղր վանքին մէզ անցուց իր ժամանակին մեծագոյն բաժինը:

- ա. Սանահին
- բ. Քաղբար
- գ. Նարեկ
- դ. Մաթեւ

6.- Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ 13 տարի ղր մնաց:

- ա. Խոր Վիրապ
- բ. Մաթեւի Վանք
- գ. Մորդապ թագաւորի պալատին մէզ
- դ. Սանահին

7.- Քայերէնով «Telepherique»-ին կ'ըսենք

Ծ-----:

8.- Մեծ Պահէի ընթացքին ղնչ վիճակի մէզ կը մնայ Սուրբ Խորանին վարագոյրը:

- ա. Բայ
- բ. Գոյ

9.- Քերտեւաներէն ղր մէկը Յիսուսի պարմած առակներէն է:

- ա. Անառակին
- բ. Մնտեսին
- գ. Պատաւորին
- դ. Գալստեան

10.- Միգինժը շաբթուան ղր օրը կ'ըլլայ:

- ա. Երկուշաբթի
- բ. Երեքշաբթի
- գ. Չորեքշաբթի
- դ. Քինգշաբթի

Պրն է եիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Պ., Ե. և Ջ. դասարաններու անկիւն

1.- Պրն ւոնը այս րարի կը րոնենք Մարտ 4-ին:

ա. Ա. Պելոնդեանց խահաններուն

բ. Ա. Գրիգոր Լուսաւորիչ մուրն ի վիրապ

գ. Ա. Գրիգոր Լուսաւորիչ ելն ի վիրապ
դ. Աուրբ Թէոդորոս Ջօրավարին

րարբեր խաղախներէն էին:

վտփր ----

7.- Քերելեալներէն ով Օջուն գիւղին մէզ ծնած էր:

ա. Գրիգոր Մաթեալի

բ. Ա. Յովհաննէս Երուսաղէմցի

գ. Ա. Յովհաննէս Պրոպնեցի

դ. Ա. Յովհաննէս Օջնեցի

2.- Ծաղկավարդին նախորդող Ծաբաթ օրը որու յիշարակը կը րոնենք:

ա. Պավարոսի Յարութեան

բ. Յիսուսի Յարութեան

գ. Յիսուսի Երուսաղէմ մուրփին

դ. Լերան խարոպին

8.- Քերելեալներէն ով վայոց Ձորի մարպին մէզ ծնած էր:

ա. Գրիգոր Մաթեալի

բ. Ա. Յովհաննէս Երուսաղէմցի

գ. Ա. Յովհաննէս Պրոպնեցի

դ. Ա. Յովհաննէս Օջնեցի

3.- Այս րարի Մարտ 18-ին որ սուրբերուն րոնը կը րոնենք:

ա. Ա. Գրիգոր Մաթեալի

բ. Ա. Յովհաննէս Երուսաղէմցի

գ. Ա. Յովհաննէս Պրոպնեցի

դ. Ա. Յովհաննէս Օջնեցի

9.- Երբ աշխարհի ամենէն երկար եոպանուղին (téléphonique) նարիս որ վանքը կը հասնիս:

4.- Միգինքը որ երկու կիրակիներու մէզի Ջորեքշաբթի օրուան կը հանդիպի:

ա. Անառակին եւ Մնրեսին

բ. Մնրեսին եւ Պարաւորին

գ. Պարաւորին եւ Գալսրեան

դ. Մնրեսին եւ Գալսրեան

10.- Երբ ըսենք «մուրն ի վիրապ» կամ «ելն ի վիրապ», որ սուրբին մասին կը խօսինք:

Ա. Գ-----

5.- Քերելեալներէն որուն մասին կը կարդանք Պուկաս 18.1-8-ի մէզ:

ա. Պարաւորին

բ. Մնրեսին

գ. Գալսրեան

դ. Անառակին

6.- Քառասուն Մանուկները որ շրգանի

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Երկրորդականի անկիւն

1.- Ո՞ւր կը կարդանք. «Երբ ծով կը պահէք, տրտումերես մի՛ ըլլաք կեղծաւորներուն նման...»:

- ա. Մատթէոս 6.16
- բ. Մարկոս 6.16
- գ. Ղուկաս 6.16
- դ. Յովհաննէս 6.16

2.- Ո՞վ ըսած է.«Մէկը կարող է կենդանիի միս չուտել, բայց անընդհատ իր եղբօր միսը ծամել»:

Ե-----

3.- Գրէ՛ Պահքի 7-ը Կիրակիները ճիշդ շարքով:

- ա. Բուն Բարեկենդան
- բ.
- գ.
- դ.
- ե.
- զ.
- է.

4.- Վարդանանցէն քանի՞ օրեր ետք Բուն Բարեկենդան է:

- ա. 3
- բ. 10
- գ. 7
- դ. 17

5.- Հետեւեալներէն ո՞ր մէկը Յիսուսի պատմած առակներուն մաս չի կազմեր:

- ա. Դատաւորին
- բ. Տնտեսին
- գ. Գալստեան

դ. Անառակին

6.- Սեբաստիոյ մէջ կառուցուած էր քառասուն Գմբեթանի տաճար մը: Այս տաճարը մինչեւ ե՞րբ կանգուն մնացած էր:

Լ-----բը

7.- Հետեւեալներէն ո՞վ հիմնած է Տաթեւի համալսարանը:

- ա. Գրիգոր Տաթեւացի
- բ. Ս. Յովհաննէս Երուսաղէմցի
- գ. Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի
- դ. Ս. Յովհաննէս Օձնեցի

8.- Հետեւեալներէն ո՞վ Կաթողիկոս եղած է ու մշակած 37 եկեղեցական օրէնքներ 718-ի Դուինի մէջ կազմակերպուած եպիսկոպոսական ժողովին:

- ա. Գրիգոր Տաթեւացի
- բ. Ս. Յովհաննէս Երուսաղէմցի
- գ. Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի
- դ. Ս. Յովհաննէս Օձնեցի

9.- Պլուզ կը նշանակէ գաճաճ կամ կարճահասակ: Գրէ՛ Պլուզին լման անունը:

Յ----- Ե-----

10.- Ամբողջացո՛ւր. Ս. Յովհաննէս Որոտնեցին պայքար մղած է հայաստանեայց եկեղեցւոյ լ----- շարժումին դէմ:

Լուրեր՝ Կիրակնօրեայէն

Կիրակնօրեայ Դպրոցը մասնակցեցաւ Գանապոյի Ազգային Առաջնորդարանին կազմակերպած Մանուկներու Վառապօնին:

Գանապոյի Քայոց Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի Քայեցի Դաստիարակութեան Դոկտորի կազմակերպութեամբ, Շաբաթ, 18 փետրուար 2017-ին, «ՔՄՄ Արամ Մարգարեան» ՄարպասարաՔէն ներս փեղի ունեցաւ Մանուկներու Վառապօնը՝ 4-12 փարեկան երեխաներուն եւ պարանիններուն համար: Վառապօնի փառլաւարներուն եւ աշխարհանօններուն թեմաները կը կեդրոնանային Քայեցի ձեռային աշխարհանօններու վրայ: Աոյն Վառապօնին մասնակցեցաւ նաեւ մեր Կիրակնօրեայ Դպրոցը:

Կիրակնօրեայ Դպրոցը փոճախմբեց Արբոց վարդանանց եւ Դուն բարեկենդան

Կիրակի՝ 26 փետրուար 2017-ին Կիրակնօրեայ Դպրոցը ունեցաւ մասնաւոր յայտագիր որուն ընթացքին Աշակերտները երգեցին, «Արեգակն արդարութեան» եւ «Նորահրաշ» շարականները ինչպէս նաեւ «Դմ հայրենեայ հոգի վարդան» երգը: Աողա՛քը պարտաստեցին վարդանի Աաղաւարը եւ աղօթիկները իշխանուհիի թագեր: Աշակերտները հիւրասիրուեցան փիցցայով որպէսպի յիշեն թէ յազրոդ օրը Մեծ Դահլը կը սկսի...:

